

Aan: Woordvoerders asiel en migratie in de Tweede Kamer
cc: Mevr. Broekers-Knol, Staatssecretaris voor Justitie en Veiligheid

Betreft: Opvang kwetsbare kinderen uit Griekse vluchtelingenkampen
Datum: 27 mei 2020

Geachte woordvoerders,

100 Nederlandse gemeenten¹ hebben een duidelijk statement gemaakt. Zij roepen het kabinet op om alleenstaande kinderen uit de overvolle vluchtelingenkampen in Griekenland over te nemen. Het kabinet weigert echter vooralsnog. Volgens de staatssecretaris zou gehoor geven aan het dringende verzoek van Griekenland om 2500 kwetsbare kinderen in Europa te herverdelen, een ‘ad hoc’ oplossing zijn – alle draagvlak in Nederland ten spijt.

Twaalf Europese landen hebben inmiddels toegezegd een aantal alleenstaande minderjarigen op te nemen, Luxemburg en Duitsland hebben al kinderen verwelkomd. De Nederlandse houding staat in sterk contrast met de Europese solidariteit die deze landen laten zien. De door de staatssecretaris toegezegde hulp bij het opzetten van een voogdijstelsel is geen alternatief voor acute relocatie van kwetsbare kinderen. Door de complexe problematiek waren eerdere, vergelijkbare pilotprojecten niet succesvol.

De houding van de Nederlandse regering in reactie op de noodkreet van Griekenland baart onze organisaties grote zorgen. Niet alleen vanwege de urgente noden van deze kinderen maar ook omdat Nederland zo de bescherming van vluchtelingen in Europa afschuift op landen aan de buitengrenzen met de zwakste schouders. De huidige crisis vraagt juist om solidariteit in Europa, zowel onderling als met de meest kwetsbaren die op zoek zijn naar bescherming. Wij hopen dat ook Nederland zich alsnog bereid zal tonen om alleenstaande kinderen op te vangen.

Wij verzoeken u om de urgente noodzaak voor relocatie van alleenstaande kinderen uit Griekenland - en aansluiting bij de andere Europese landen die wél meedoen – te bepleiten bij de staatssecretaris. De argumentatie om géén kinderen over te nemen is volgens onze organisaties onhoudbaar:

1. Veilige opvang van alleenstaande kinderen op de vlucht is acuut nodig;
2. Het voogdijplan is niet overtuigend en geen alternatief voor de oproep vanuit Griekenland;
3. Relocatie is niet ‘ad hoc’, maar een Europese oplossing verankerd in Europees recht en beleid: 12 Europese landen doen wél mee;
4. Het draagvlak in Nederland is groot. 100 gemeenten willen dat Nederland kinderen opneemt en er is brede, maatschappelijke steun.

1. Veilige opvang alleenstaande kinderen acuut nodig

Alleenstaande kinderen op de vlucht zijn extreem kwetsbaar. Al jaren verschijnt het ene na het andere alarmerende rapport² over de humanitaire crisis in de kampen in Griekenland. Een crisis waar kinderen de dupe van zijn. In kamp Moria op Lesbos zitten meer dan 18.000 asielzoekers, waarvan 40% kind, vast in een kamp dat slechts plek heeft voor 2.800 mensen. Op de eilanden verblijven

¹ <https://www.google.com/maps/d/embed?mid=1dhT8ggO1FOLJ7UOmKK5tKklaxzGluqz3&ll=53.25774593778376%2C-8.87602445&z=8>

² <https://www.hrw.org/news/2020/03/04/ngos-urgent-call-action-eu-member-states-should-commit-emergency-relocation>;
[https://www.oxfamnovib.nl/Files/rapporten/2019/2019-01%20Greece%20media%20briefing_FINAL-embargo%20notice%20\(1\).pdf](https://www.oxfamnovib.nl/Files/rapporten/2019/2019-01%20Greece%20media%20briefing_FINAL-embargo%20notice%20(1).pdf);
<https://www.unicef.nl/nieuws/2019-11-29-record-aantal-gevluchte-kinderen-in-griekenland>.

momenteel 1800 alleenstaande kinderen. In heel Griekenland gaat het om minstens 5.500 alleenstaande kinderen.

Via onze Griekse partners horen wij schrijnende verhalen over misbruik, uitbuiting en gedwongen prostitutie. Kinderen snijden zichzelf om angst en stress te reguleren. Er zijn verschillende suïcidepogingen gemeld³ en sommige kinderen zijn gestopt met praten. Tentjes staan tussen het open riool, er is nauwelijks medische zorg en de trauma's stapelen zich op. Jarenlang overleven in dergelijke barre omstandigheden zonder bescherming van een volwassene, brengt ongelooflijk veel schade toe. Recentelijk berichtte *Human Rights Watch* bovendien over 276 alleenstaande kinderen die in slechte en onhygiënische omstandigheden vast zitten in politiecellen en gevangenissen, tussen volwassenen en zonder bescherming⁴ op het Griekse vaste land. UNICEF riep al eerder op om kinderen te vrijwaren van detentie, vanwege de COVID-19 pandemie.⁵

Het Europees Parlement stelt in een recente briefing over de situatie in de Griekse vluchtelingenkampen⁶ treffend: 'Kinderen zijn, ongeacht hun status, situatie of vluchtreden, bovenal kind.' Hun rechten zijn gewaarborgd in tal van internationale en Europese verdragen en protocollen. Maar deze waarden en rechten zijn een wassen neus in de Griekse vluchtelingenkampen. Relocatie van kwetsbare kinderen naar andere lidstaten is derhalve '*urgently needed*', aldus het Europees Parlement.

2. Voogdijplan niet overtuigend en geen kortetermijnoplossing

Wij hebben kennisgenomen van het voornemen c.q. aanbod van de staatssecretaris om Griekenland te helpen bij het opzetten van een voogdijsysteem. Een dergelijk lange termijnproject is geen alternatief voor acute relocatie van kwetsbare kinderen. Des te meer omdat eerdere, vergelijkbare pilotprojecten niet succesvol waren. Zowel in 2010 als in 2015-2017 is geprobeerd om met Europese gelden de situatie rondom voogdij beter te organiseren, maar dit heeft niet geleid tot structurele verbeteringen.

De Griekse hulporganisatie Metadrasī liet ons weten dat relocatie de allerhoogste prioriteit moet hebben nu. Het vinden van voldoende geschikte voogden is in dit land - met haar eigen problematiek en grote aantallen alleenstaande vluchtelingen - een welhaast onmogelijke opgave. Er zijn te veel kinderen die nu acuut bescherming nodig hebben. Metadrasī werkt samen met Nidos en heeft eerder in een door de Europese Commissie gesteund project een grote inspanning heeft geleverd om pleeggezinnen voor alleenstaande kinderen te vinden. Dit heeft sinds de aanvang in 2016 slechts voor 95 kinderen geleid tot plaatsing in een gezin⁷. Ook de organisatie *European Lawyers in Lesbos* toont zich, onder andere op grond hiervan, kritisch over de haalbaarheid van het plan van de Nederlandse regering. Wij vinden het dan ook bijzonder zorgelijk dat dit plan het Nederlandse antwoord lijkt te zijn op het Griekse verzoek om relocatie en directe, veilige opvang van alleenstaande kinderen.

3. Relocatie is niet 'ad hoc' maar een Europese oplossing verankerd in Europees recht

Het argument van de staatssecretaris dat het overnemen van een deel van de kinderen een 'ad hoc oplossing' zou zijn is – menen wij - onhoudbaar. De relocatie die nu gaande is, is een Europees initiatief gebaseerd op Europees recht en verankerd in Europees beleid. Eurocommissaris Johansson is vanuit de Europese Commissie belast met de coördinatie van de relocatie.⁸ In de eerder aangehaalde briefing⁹ baseert het Europees Parlement de relocatie van alleenstaande kinderen op artikel 78 lid 3 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VwEU). Dit artikel is eerder gebruikt als grondslag voor de relocatie in 2015 en 2016. Elf andere landen hebben hier gehoor aan gegeven en reppen niet van ad hoc oplossingen maar van solidariteit met Griekenland

3 <https://www.artsenzondergrenzen.nl/verhalen/kinderen-die-niet-meer-praten/>

4 <https://www.hrw.org/news/2020/05/19/greece-move-migrant-children-safety>

5 <https://www.unicef.org/press-releases/children-detention-are-heightened-risk-contracting-covid-19-and-should-be-released>

6 [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651917/EPRS_BRI\(2020\)651917_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651917/EPRS_BRI(2020)651917_EN.pdf)

7 Gesprek VluchtelingenWerk en Metadrasī, mei 2020

8 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_406

9 Zie noot 1

(art 80 VwEU). Duitsland en Zwitserland baseren hun beslissing daarnaast op de humanitaire clausule (17 lid2) van de huidige Dublinverordening.

Daarnaast zijn Europese en internationale instituties betrokken bij de relocatie. Het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) heeft een document gepubliceerd¹⁰ met handvatten voor lidstaten ten behoeve van de praktische uitwerking van de relocatie. IOM, UNICEF en UNHCR hebben in een gezamenlijke publicatie¹¹ waarborgen uitgewerkt. Het Europese agentschap EASO faciliteert de daadwerkelijke relocatie¹²; de eerste kinderen zijn inmiddels gearriveerd in Luxemburg en Duitsland.

4. Breed draagvlak in Nederland

Het draagvlak voor het opnemen van deze kinderen is groot en de roep om actie eensgezind. Inmiddels hebben 100 gemeenten¹³ in Nederland een duidelijk statement gemaakt: Nederland moet óók een deel van deze kwetsbare kinderen overnemen. Ook de provincies Utrecht, Noord-Holland en Drenthe sloten zich aan. Samen met vele artsen, mensenrechten- en hulporganisaties, (oud)politici, geestelijk leiders, wetenschappers en prominenten¹⁴ geven zij een krachtig signaal af aan de politiek: Toon solidariteit in Europa, met deze kinderen op de vlucht, met Griekenland én met andere landen die mee doen. Elke dag telt!

Namens:

VluchtelingenWerk Nederland
Amnesty International
Kerk in Actie
Defence for Children Nederland
PAX
Stichting Vluchteling
War Child
Save the Children

TEAR
UNICEF Nederland
Stichting Bootvluchteling
OXFAM Novib
Humanistisch Verbond
UAF
Terre des Hommes

¹⁰ <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/relocation-unaccompanied-children-greece>

¹¹ <https://eea.iom.int/sites/default/files/publication/document/Minimum-Child-Protection-Standards-Identification-Unaccompanied-Separated-Children.pdf>

¹² <https://www.easo.europa.eu/news-events/easo-facilitating-relocation-unaccompanied-minors-greece>

¹³ <https://www.vluchtelingenwerk.nl/wat-wij-doen/vluchtelingenwerk-luidt-de-noodklok-over-de-situatie-griekse-kampen>.

¹⁴ https://www.vluchtelingenwerk.nl/sites/default/files/u32927/oproep_aan_het_kabinet_update_20_mei_0.pdf